सोमस्य वर्षः १ । ८ । फलम् ।
स्त्रीपुत्रकलहश्चैव वित्तनाशं मनःक्षतिम् ।
करोति क्षेत्रमत्यर्थं राहोरन्तर्गते विधुः ॥
कुजस्य मासाः १० । २० । फलम् ।
विषशस्त्राग्निचौरेभ्यो नियतं दारुणं भयम् ।
पातस्यान्तगतः कुर्यान्नराणां भूमिनन्दनः ॥
बुधस्य वर्षः १ । १० । २० । फलम् ।
ज्वरक्षुदग्निसंपीडा कलहं स्वजनैः सह ।
भृत्यापत्येषु विग्रहं कुर्यात् पातान्तरे बुधः ॥
शनेर्वर्षः १ । २ । १० । फलम् ।
स्त्रीपुत्रैः कलहो नित्यं बान्धवैः सह वैरिता ।
भवेत् बहुधा दुःखं राहोरन्तर्गते शनौ ॥
गुरोर्वर्षौ २ । १ । १० । फलम् ।
व्याधिदुःखभयेऽत्यन्तो देवब्राह्मणपूजकः ।
कार्यसिद्धिर्भवेद्दिष्टा राहोरन्तर्गते गुरौ ॥
एवं वर्षाः १२ ॥*॥ शुक्रस्य स्थूलदशावर्षाः २१ ।
तस्यान्तर्दशावर्षाः ४ । १ । फलम् ।

मन्त्रप्रचारशुचिरप्रमुखाविलास-
सम्मानदानतृषपूजनकौशलाभान् ।
हस्त्यश्वयानपरिपूर्णमनोरथश्च
शौक्रीं दशां सृजति निश्चलराजलक्ष्मीम् ॥

रवेर्वर्षः १ । फलम् ।
देहस्तीव्रव्यथाक्रान्तस्तीव्रतापो ज्वरान्वितः ।
त्यक्तः स्वाद्बान्धवैः सर्वैर्भार्गवान्तर्गते रवौ ॥
सोमस्य वर्षौ २ । ११ । फलम् ।
सम्मानलाभो रोगश्च कार्यनाशश्च नित्यशः ।
शुक्रस्यान्तर्गते चन्द्रे स्त्रीलाभो नियतं भवेत् ॥
कुजस्य वर्षः १ । ६ । २० । फलम् ।
उत्साही बलवान्धाट्यः कलत्रश्च सुमनाः सुधीः ।
भूमिलाभो भवेच्चैव शुक्रस्यान्तर्गते कुजे ॥
बुधस्य वर्षाः ३ । ३ । २० । फलम् ।
सर्वत्र लभते सौख्यं मानसक्षयभूषणम् ।
भार्या सुशीलतामेति भार्गवान्तर्गते बुधे ॥
शनेर्वर्षः १ । ११ । १० । फलम् ।
शुभक्षयमवाप्नोति मित्रदुश्चिन्त्यजायते ।
चौरादितस्य लाभः स्यात् शुक्रस्यान्तर्गते शनौ ॥
गुरोर्वर्षाः ३ । ८ । १० । फलम् ।
राजपूजा सुखं प्रीतिः कन्याजननमेव च ।
भार्गवान्तर्गते जीवे चौरान्नश्च लभ्यते ॥
राहोर्वर्षौ २ । ४ । फलम् ।
बन्धनं बन्धुपुत्राद्यैर्बन्धुनाशो रिपोर्भयम् ।
शरीरं दैन्यमाप्नोति भृगोरन्तर्गतस्तमः ॥
एवं वर्षाः २१ । इत्यन्तर्दशाकथनम् ॥ * ।
अथ प्रत्यन्तर्दशा ।
यद्वान्तरं दिनं कृत्वा वसिलक्षं ध्रुवं भवेत् ।
ध्रुवाणि गणयेद्धीमान् रवादेः क्रमतो यथा ॥

रवौ च वेदा वसवः सुधांशौ
कुजे च बाणाः शशिजे तथाङ्काः ।
शनाद्दतुर्दिक् च दृहस्पतौ स्या-
द्राहौ तुरङ्गा भृगुजे च रुद्राः ॥

ग्रहस्यान्तर्दशामासान् दिनीकृत्य गुणाहतान् ।
स्वाङ्कलब्धं विजानीयात् प्रत्यन्तर्ग्रहवासरान् ॥
इति प्रत्यन्तर्दशा ॥" इति ज्योतिस्तत्त्वम् ॥ * ॥
युगभेदे दशाविशेषा यथा,—
"सत्ये लग्नदशा चैव त्रेतायां हरगौरिका ।
द्वापरे योगिनी चैव कलौ नाक्षत्रिकी दशा ॥"
इति समयान्तम् ॥ * ॥
दशधा दशा यथा,—
योगिनी १ वार्षिकी २ नाक्षत्रिकी ३ लाग्निकी ४ सुकुन्दा ५ विंशोत्तरा ६ त्रिंशोत्तरा ७ पताकी ८ हरगौरी ९ दिनदशा १० । इति जातरत्नम् ॥
दशाकर्षः, पुं, (दशया वर्त्त्या आकर्षति तैलादिकमिति । आ+कृष्+अच् ।) प्रदीपः । इति हेमचन्द्रः । ३ । ३५१ ॥
दशाकर्षी, [न्] पुं, (दशया आकर्षतीति । दशा+कृष्+णिनिः ।) प्रदीपः । इति हारावली । २४ ॥
दशाङ्गुलं, क्ली, (दश अङ्गुलय इव शिराचिह्नानि यत्तलगुपरि सन्त्यस्येति । अच् ।) खर्जूरम् । इति भावप्रकाशः ॥ (दश अङ्गुलयः परिमाणमस्येति तद्धितार्थद्विगोः ठञ् तस्य लुक् समासान्तः अच्प्रत्ययः । दशाङ्गुलपरिमिते, त्रि । यथा, मनुः । ८ । २७१ ।
"नामजातिग्रहं स्त्रीणामभिद्रोहेण कुर्वतः ।
निःक्षेपोऽयमयःशङ्कुर्ज्वलन्नास्ये दशाङ्गुलः ॥"
यथा च ऋग्वेदे । १० । ९० । १ ।
"सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् ।
स भूमिं विश्वतो वृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥"
"विश्वतः सर्वतो वृत्वा परिवेष्ट्य दशाङ्गुलं दशाङ्गुलपरिमितं देशमत्यतिष्ठत् ।" इति तद्भाष्ये सायणः ॥")
दशानणः, पुं, (दश आननानि वदनानि यस्य ।) रावणः । इति शब्दरत्नावली ॥ (दश आननानि इति विग्रहे दशवदनेऽपि, क्ली । यथा,

"युद्धात् क्षते खड्गनगङ्गनाभि !
शिरो मदीयं यदि याति यातु ।
लूनानि नूनं जनकात्मजार्थे
दशाननेनापि दशाननानि ॥"

इत्युद्भटः ॥)
दशानिकः, पुं, (अश्यते इति भावे घञ् आर्तो जीवनम् । तस्मिन् हितः आनिकः । दशायाः अवस्थाविशेषे आनिकः ।) दन्तोष्ठः । इति शब्दचन्द्रिका ॥
दशारुहा, स्त्री, (दशसु दिक्षु आरोहति अङ्गैर्व्याप्नोतीति । आ+रुह+कः ।) कैवर्त्तिका । इति राजनिर्घण्टः ॥
दशार्णः, पुं, (दश ऋणानि दुर्गभूमयो जलाधारा वा यत्र । "एत्येधत्यूठ्सु ।" ८ । ४ । ६५ । इत्यस्य "प्रवृत्तसरकमलवसनार्थदशार्णाग्रन्थे ।" इति वार्त्तिकोक्त्या वृद्धिः ।) देशविशेषः । स विन्ध्यपर्वतस्य पूर्व्वदक्षिणस्यां दिशि वर्त्तते । (यथा, बृहत्संहितायाम् । १४ । १० ।
"किष्किन्धकण्टकस्थलनिषादराष्ट्राणि पुरिक-दशार्णाः ॥"
तदस्याभिजनः तस्य राजा वा अण् । तद्देशवासिनि तन्नृपतौ च त्रि । यथा, महाभारते । १ । ११३ । २५ ।
"पूर्व्वमागस्कृतो गत्वा दशार्णाः समरे जिताः ।
पाण्डुना नारसिंहेन कौरवाश्च प्रशोभिताः ॥"
दश अर्णानि वर्णानि यत्र । दशाक्षरमन्त्रविशेषः । यथा, गीतमीयाङ्के । २ अध्याये ।
"दशानामपि तत्त्वानां सारं वेत्ता तथाक्षरम् ।
दशाक्षर इति ख्यातो मन्त्रः परात्परः ॥
बुद्धबीजस्वभावत्वात् दशार्ण इति कथ्यते ॥")
नदीविशेषे, स्त्री । इति शब्दार्थकल्पतरुः ॥
दशार्हः, पुं, (दशसु दानादिवलेषु अर्हः ।) बुद्धः । यदुदेशः । (क्रोष्टुशीयराजपुत्रविशेषः । यथा, हरिवंशे । ३६ । २५ ।
"वृष्णस्य जज्ञिरे शूरा लयः परमधार्म्मिकाः ।
आवन्त्यश्च दशार्हश्च बली विष्वक्सेन एव च ॥")
तद्देशर्क्षे, पुं भूमि । इति त्रिकाण्डशेषः ॥ (यथा, महाभारते । ३ । १६ । २० ।
"तमर्चितं धर्म्मदशार्हपूर्वै-
राशीविषाग्निज्वलनप्रकाशम् ॥")
दशावतारः, पुं, (दश अवतारा यस्य ।) विष्णुः । इति त्रिकाण्डशेषः ॥ तस्य दशावतारा यथा,—
मत्स्यः १ कूर्म्मः २ वराहः ३ नृसिंहः ४ वामनः ५ जामदग्न्यः ६ रामः ७ कृष्णः ८ बुद्धः ९ कल्की १० ।
इति वराहपुराणम् ॥ अपि च ।
"धर्म्मोन्नारायणस्यांशः संभूतश्चाक्षुषेऽन्तरे ।
यज्ञश्च वर्त्तयामास देवैर्वैवस्वतेऽन्तरे ॥
प्रादुर्भावे ततस्तस्य ब्रह्मा आसीत् पुरोहितः ।
युगाख्यायाश्च संख्यान्तु आपन्नेषु सुरेषु वै ॥
संभूतः स सहस्रान्ते हिरण्यकशिपोर्वधे ।
द्वितीये नरसिंहाख्ये बली आसीत् पुरोहितः ॥
बलिसंस्थेषु लोकेषु त्रेतायां सप्तमं प्रति ।
तृतीये वामनस्यार्थे धर्म्मेण तु पुरोधसा ॥
एतास्तिस्रः कृतास्तस्य दिव्याः संभूतयो द्विजाः ।
मानुष्याः सप्त वेदज्ञे तु शापजास्तान्निबोधत ॥
त्रेतायुगे तु प्रथमे दत्तात्रेयो बभूव ह ।
नष्टे धर्म्मे चतुर्थेऽथ मार्कण्डेयपुरःसरः ॥
पञ्चमः पञ्चदश्यान्तु त्रेतायां समभूत् ह ।
मान्धाता चक्रवर्त्ती तु सत्यौतथ्यः पुरःसरः ॥
एकोनविंशां त्रेतायां सर्व्वक्षत्रान्तकृद्विभुः ।
जामदग्न्यस्तथा बभ्रो विश्वामित्रपुरःसरः ॥
चतुर्विंशे युगे रामो वशिष्ठेन पुरोधसा ।
सप्तमो राजसस्यार्थे जज्ञे दशरथात्मजः ॥
अष्टमे द्वापरे विष्णुरष्टाविंशे पराशरात् ।
वेदव्यासस्तथा जज्ञे जातूकर्ण्यपुरःसरः ॥
कर्त्तुं धर्म्मव्यवस्थानं सुराणां प्रणाशनम् ।
बुद्धो नवमके जज्ञे तमसा पुष्करेक्षणः ॥
देवक्यां वसुदेवेन द्वैपायनपुरःसरः ।
अस्मिन्नेव युगे चौर्ण सन्ध्यांशिष्टे भविष्यति ॥
कल्की विष्णुयशा नाम पाराशर्य्यपुरःसरः ।
दशमो भावसंभूतो याज्ञवल्क्यपुरःसरः ॥"
इति मत्स्यपुराणम् ॥